

Intervenció de Xavier Sitjes (Mítin al pavelló del Congost de Manresa en motiu de la Diada Nacional de Catalunya, el dia 10-9-1976)

Salutació i presentació de la seva intervenció (00'00" - 02'22")

Manresans, gent del Bages, catalans de naixença i d'adopció: a tots la meva abraçada!

[Aplaudiments]

Som aquí per commemorar una data històrica per Catalunya: l'11 de setembre del 1714, data luctuosa, com sabeu i jo ho recordaré, però que ens ha de servir de fita per emprendre un nou camí. És precís per aquest nou camí que hem de començar ara, esbordar cap enrere. Hem de fer una mica d'història. No per entretenir-nos i delectar-nos en el passat, perquè en alguns aspectes va ser un temps millor, sobretot en l'aspecte polític per nostra Catalunya; sinó també perquè ens ha de servir com us deia ara, de guiatge per emprendre un nou camí. Un nou camí que hem d'evitar que faci gaires giragonses. Hem d'evitar que hi donem passos en fals. Hem de seguir un camí dret vers l'objectiu final. Aquest objectiu final és l'autodeterminació a favor de Catalunya, que *al fi i al cap* el Principat no és una regió sola, sinó l'autodeterminació de la nostra nacionalitat que està constituïda per tots els Països Catalans.

[Aplaudiments. Crits: "Ni Espanya, ni França, Països Catalans"].

Les arrels històriques de la sobirania catalana (02'23" – 04'24")

L'autodeterminació, si és el poder disposar del nostre propi país segons els nostres desitjos expressats democràticament pel nostre poble, no és pas cosa d'ara, no és pas res que ens haguem inventat fa un temps, d'un temps ençà. És tot mentida. Nosaltres, el nostre país a l'Edat mitjana ja tenia la seva pròpia personalitat política. Podia exercir la seva sobirania. Voluntàriament es va unir amb Aragó i d'aquesta unió en van néixer uns nous països, el País Valencià i les Illes, que es van [...] de manera voluntària a aquesta confederació catalanoaragonesa.

Va ser, com dic, una unió purament voluntària, no va ser forçada, ni Catalunya ni Aragó van voler imposar mai als nous països conquistats per Jaume el conqueridor, Jaume I, les seves lleis. Sinó que van ser els valencians, van ser els mallorquins, qui van adoptar al seu lliure albir les lleis que els van semblar millor. Aquesta política, inicialment ja de llibertat, adoptada per Catalunya i després [...], seguida pels altres Països Catalans va tenir una fallada: quan Catalunya i Aragó, el reialme de la Confederació catalanoaragonesa, va unir-se amb Castella, no penseu que fos una unió política, va ser una mena d'unió personal dels dos reis. Ells es van casar i una vegada es va acabar el matrimoni per defunció d'Isabel cada país va continuar amb els seus propis designis.

Les relacions Catalunya – Castella a l'edat moderna (04'25'' – 07'25'')

Però després, aquesta unió personal va materialitzar-se amb unes institucions comunes, però respectant les pròpies de cada nacionalitat. La fallada va ser que els Països Catalans eren aleshores inferiorment, des del punt de vista numèric; era molt superior en nombre el reialme de Madrid. I és clar, això va produir una supeditació de la sobirania, diguem, catalana, de la Confederació catalanoaragonesa a la dels pobles castellans.

I com que la Cort residia a Madrid, la tendència dels monarques de la casa d'Àustria va ser cada vegada poder assimilar més les nacionalitats perifèriques. Així, hi va haver l'intent fallit de Felip IV, inspirat pel comte duc d'Olivares, de sotmetre Catalunya i Portugal a les lleis de Castella. Es va produir la guerra de separació de la qual Portugal en va sortir independitzada, i des d'aleshores no ha tornat a formar part d'Espanya, de l'Estat espanyol. Catalunya va aconseguir reconèixer, després de la guerra, que li fossin respectades les seves pròpies institucions.

I una tercera regió que també s'havia sublevat, Andalusia, va ser la que en va sortir més malparada, perquè va continuar estant subjectada com una simple província a Castella i, a més, subjectada d'una manera feudal a les grans oligarquies dels terratinents andalusos, els grans senyors que cada vegada es van fer més absents de la seva regió.

Quan Carles II va morir sense successió, es va promoure una guerra europea, perquè unes potències van posar-se contra les altres perquè hi havia dos bàndols per instaurar en el tron espanyol una persona de la seva dinastia. En aquesta guerra, els països de la Confederació catalanoaragonesa van prendre part per Carles d'Àustria, que després de ser proclamat emperador d'Àustria va anar perdent pes per la causa hispànica i cada vegada els catalans es van trobar més sols. Les potències europees van comptar amb França i Espanya, que estaven aliades i van quedar els catalans sols, els quals, després d'una heroica resistència de 13 mesos, van haver-se de sotmetre i capitular a les tropes franco-espanyoles. I aquest dia luctuós per Catalunya va ser l'11 de setembre de 1714.

Repressió i revifament de Catalunya (07'26'' – 09'53'')

Aleshores, i a conseqüència d'això, Felip V, ja rei d'Espanya, de tota Espanya, sense Portugal, i sense Menorca, que va quedar per als anglesos, va instaurar aquí les lleis de Castella. Catalunya, com a conseqüència del Decret de Nova Planta va perdre l'autonomia legislativa, vam perdre el dret a fer les nostres pròpies lleis, vam perdre tota la nostra legislació pública i vam haver d'acceptar la legislació de Castella. Només se'ns va respectar el dret civil. Els valencians, que havien estat derrotats a la batalla d'Almansa el 1707, encara hi van perdre més, perquè inclús van perdre el seu dret civil.

Web "El míting de la Diada Nacional del 1976 a Manresa"

<http://www.memoria.cat/diada1976>

Aleshores va començar la prohibició del català com a idioma oficial. Inclús es va pressionar tot el que van poder perquè l'idioma català desaparegués inclús de la vida privada. Però Catalunya no va morir. Va començar a reaccionar, primer [...], treballant, recuperant-se, fins que el segle passat es promou aquell moviment que tots sabeu, que se'n diu la Renaixença: primer, moviment literari, moviment cultural, que es transformà en polític per reivindicar totes aquelles institucions que s'havien perdut l'any 1714.

Això, després de diversos intents de negociació d'autonomia, es va concretar amb el que se'n va dir la Mancomunitat de Catalunya, és a dir, un organisme administratiu que conjuminava les facultats de les quatre diputacions catalanes i que va fer una tasca cultural molt gran si ho comparem amb els mitjans que tenia.

Després, amb la proclamació de la República s'instal·la la pluralitat que pretén reinstaurar totes les institucions catalanes perdudes l'any 1714 però donant-los, és clar, una nova fisonomia, perquè no en va, havien passat 200 anys.

Aleshores, Catalunya torna a tenir un Parlament que dicta les seves lleis, torna a tenir un govern que les aplica, torna a tenir un Tribunal de Cassació que judica les causes d'una manera definitiva, perquè era, diguem, el Tribunal Suprem de Catalunya.

Les conseqüències del Franquisme (09'54'' – 11'46'')

Tot això, ja sabem que se'n va anar en orris amb la Guerra Civil. Quan els exèrcits franquistes van posar peu en terra al Principat de Catalunya, quan van ocupar fins al Segre, aleshores es va dictar aquell famós decret de l'any 1938 que derogava totes les institucions pròpies catalanes, derogava l'Estatut de Catalunya, derogava tota la legislació del Parlament català i la jurisprudència del Tribunal de Cassació. I ens va reduir "a pie de igualdad con las demás provincias de España devolviéndoles este honor".

[Xiulets, crits]

Però els pobles, a pesar que els governants de vegades intentin el que se'n diu genocidi, que no sempre genocidi és matar a tothom del poble vençut, sinó mirar de [...] Catalunya no va morir i, clandestinament primer i després cada vegada amb més manifestació, ha anat recuperant-se. I ara estem en aquell moment que havent fallat el Franquisme, havent anat per terra la seva doctrina política ja fa anys, i havent quedat només com un *tinglado*, que diuen els francesos, com un monopoli d'aquestes 200 famílies que s'han fet seu, han pres Espanya com a botí de guerra, i l'han saquejada...

[Aplaudiments]

La resistència de Catalunya (11'47'' – 16'33'')

Doncs, fallat aquest moment, quan hi ha gent, institucions i òrgans que pretenen continuar aquest *modus vivendi* que s'han creat, el poble no ho concep. [...] Aquí a Catalunya hem tingut la sort que no s'ha perdut l'enteniment i s'ha fet valer l'arma de la raó, que és l'arma més forta. Perquè amb la raó a Catalunya no han vençut mai. Ens han vençut en dues guerres, però amb la raó, mai.

[Aplaudiments]

I aquesta raó l'hem de fer prevaldre i avui que som aquí en commemoració, ja dic, d'aquesta diada luctuosa, però que hem d'esperar que el dia de demà ens serveixi d'exemple i superem aquesta part trista que té i ens serveixi d'esplendorós punt de mira per al final. La nostra meta d'aquest camí que hem d'emprendre des ara, doncs nosaltres l'hem d'observar cada vegada més entusiasmats i més esperançats en aquest futur, mirant aquesta fita final, que és la recuperació de les nostres institucions, en virtut de les quals hem de mirar i aconseguir, primer: (no primer, sí que la diré la primera cosa, però com una de les tantes i simultàniament amb les altres), endegar aquesta economia que ens varen tirar per terra, que després de parlar-nos tant del miracle espanyol, hem vist que era una llufa, que no és veritat, que només era [...] als estrangers i el turisme, i quan [...] tot se n'ha anat per terra. Perquè tot és un pou, és una mentida, és un *tinglado* que han fet per enganyar el poble i que en el fons s'ha provat que no hi havia consistència.

Hem de ser nosaltres, els catalans, que endeguem la nostra pròpia economia. No vol dir això que hem de desentendre'ns de l'economia dels altres països hispans. Nosaltres ens hem de sentir germans d'ells i els hem d'ajudar, perquè molts d'ells (i d'alguns d'aquests països vosaltres en sou oriunds, vosaltres en veniu) estan en molt pitjor situació que nosaltres. Nosaltres ens queixem de Madrid, (diguem-ne Madrid sense voler fer antipaties per la ciutat perquè tots, suposo, que hi tenim bons amics i bones persones), però em refereixo al centralisme. Penseu que a pesar que els catalans diem molt del centralisme, segurament podrien estar molt més queixosos els andalusos, els extremerys i els castellans.

[Aplaudiments]

També amb aquests propis òrgans de govern que reivindicuem, hem de voler potenciar la nostra cultura, que ha estat tan trepitjada, que ha estat tan insultada, que ens han dit que "hablâsemos el idioma del imperio", que se'ns ha discutit, que se'ns ha dit també que "si eres español habla español...", etcètera, nosaltres ...

[Aplaudiments]

[...] de la nostra cultura no vull dir pas pretendre deixar de costat la dels altres. Penseu, els que sou naturals del nostre país, que hi ha molta gent que ha vingut aquí a ajudar-nos, que ens ha fet l'honor d'escollir la nostra terra com la seva pròpia pàtria d'adopció, que ens han portat aquí les seves famílies i volen que els seus fills siguin

catalans. Aquesta gent es mereixen tots els respectes i els hem de tenir les màximes atencions. Per això...

[Aplaudiments]

El camí cap a l'autodeterminació (16'34" – 19'16")

Tot això són objectius, objectius importantíssims, però que no ens han de fer perdre el nostre punt de vista principal, la nostra meta: l'autodeterminació. L'autodeterminació, sabeu què vol dir? Que siguem nosaltres els amos del nostre propi destí. Que siguem nosaltres que diguem si volem estar units amb aquests o amb aquells.

Perquè nosaltres sentim per als altres pobles hispànics afecte de parentiu, afecte de participar tots en un mateix sòl hispànic, en una mateixa terra peninsular, i l'afecte que se'n deriva de molts anys de convivència. Ara bé, aquesta autodeterminació vol dir que si aquesta mà que ara, com tantes altres vegades, hem donat oberta a alguns altres pobles hispànics i que enlloc d'estrènyer la nostra mà hi hem rebut una [...], si això es repeteix, penseu que nosaltres tenim dret, aquell dia, a tancar la mà. I si la nostra potència és suficient, prendre una determinació que sigui dir no. No, i s'ha acabat.

[Aplaudiments]

No siguem pessimistes perquè sembla que els aires que bufen fa un quant temps no són pas aquests, de que per altra part, els nostres contrincants, haguem de rebre [...]. Sembla que la gent s'obre a les nostres aspiracions i comprèn les nostres necessitats.

Per tant, puguem donar-los l'abraçada, i esperem que ens sigui corresposta i poder constituir una federació de pobles hispànics en què cadascú tingui la seva personalitat, que no hi hagi ningú que es dediqui a manar a cap dels altres, i que uns ens puguem ajudar als altres, que els més rics puguin ajudar els més pobres però que tots plegats, seguim units i ens ajudem. Moltes gràcies.

[Aplaudiments]